

OPINIE SEPARATĂ,
formulată în temeiul articolelor 27 alineatul (5) din Legea
cu privire la Curtea Constituțională și 67
din Codul jurisdicției constituționale

Prin prezenta, îmi exprim dezacordul cu Hotărârea nr. 20 din 9 noiembrie 2023, prin care Curtea Constituțională a admis parțial sesizarea nr. 108g/2022 și a declarat neconstituțional articolul 31¹ alineatul (5) din Legea cu privire la Procuratură în redactarea de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 280 din 6 octombrie 2022.

1. Am susținut cu fermitate că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 31¹ alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură trebuia respinsă, deoarece a fost una repetată. Consider că, atât soluția, cât și considerentele enunțate în Decizia nr. 149 din 30 septembrie 2021 referitoare la această dispoziție rămân valabile și pentru sesizarea în discuție.

2. Având în vedere dispoziția articolului 125 alin. (2) din Constituție, în Decizia nr. 149 din 30 septembrie 2021, Curtea a reținut interpretările Curții Europene a Drepturilor Omului privind expresia „în condițiile legii”, care include nu doar legile adoptate de Parlament, dar și reglementările infralegale. De exemplu, în § 64 din decizia citată s-a menționat că prevederile legale naționale pot include nu doar legile, ci și reglementări interne bazate pe lege (a se vedea *De Wilde, Ooms și Versyp v. Belgia*, 18 noiembrie 1970; *Sanoma Uitgevers BV v. Țările de Jos* [MC], 14 septembrie 2010, § 83; *Unifaun Theatre Productions Limited și alții v. Malta*, 15 mai 2018, § 79).

3. În același sens, într-o cauză relativ recentă (*NIT S.R.L. v. Republica Moldova* [MC], 5 aprilie 2022), Curtea Europeană a reiterat că termenul „lege” din expresiile „în conformitate cu legea” și „prevăzute de lege”, care apar în articolele din Convenție, a fost înțeles întotdeauna în sensul său „substanțial” și nu cel „formal”. Altfel spus, termenul „lege” trebuie înțeles că include, de asemenea, și actele normative de rang inferior și măsurile de reglementare luate de organismele profesionale de reglementare în temeiul competențelor independente de elaborare a normelor delegate acestora de către Parlament – și „legea” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *NIT S.R.L. v. Republica Moldova* [MC], 5 aprilie 2022, § 157 și jurisprudența citată acolo).

4. Pornind de la interpretările Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea Constituțională la adoptarea Deciziei nr.149/2021 nu a considerat că Parlamentul și-a depășit competența sau a procedat contrar dispoziției constituționale atunci când a delegat către Consiliul Superior al Procurorilor prerogativa de a adopta un regulament care să reglementeze modul de evaluare a Procurorului General. Am

considerat că legislatorul s-a ghidat de aceleași rațiuni atunci când a delegat Consiliului Superior al Procurorilor competența de a adopta regulamente în diferite domenii de activitate ale procuraturii (articolul 70 alin. (1) din Legea nr.3/2016), inclusiv și de organizare și desfășurare a concursului pentru funcția de Procuror General (articolul 17 alin. (3)), de evaluare a performanțelor procurorilor (articolul 30), procedura de examinare a cauzei disciplinare în privința procurorilor (articolul 50) etc.

5. În pofida faptului că articolul 125 alin. (2) din Constituție prevedea că Procurorul General ar putea fi demis [...] în condițiile legii, pentru motive obiective și conform unei proceduri transparente, anterior Legii nr.102/2021, nici Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și nici o altă lege nu detalia norma constituțională. Totodată, dispozițiile referitoare la evaluarea și răspunderea disciplinară a procurorilor, teoretic, puteau fi extinse și asupra Procurorului General, dar, practic, această oportunitate rămânea a fi una iluzorie, atât timp cât 5 din cei 7 membri ai Colegiului de evaluare a performanțelor și a Colegiului de disciplină și etică a procurorilor sunt aleși din rândul procurorilor de carieră aflați în subordinea Procurorului General. Noua componență a Parlamentului, aleasă pe 11 iulie 2021, a considerat oportun de a adopta noi norme legislative, *inter alia*, cea din articolul 31¹ din Legea nr. 3/2023 referitoare la evaluarea performanțelor Procurorului General. Prin dispozițiile alineatului (5) din articolul 31¹, legislatorul a delegat către Consiliul Superior al Procurorilor competența de a reglementa procedura de evaluare a performanțelor Procurorului General. Reieșind din dispozițiile constituționale, marja de apreciere referitor la detalierea reglementărilor în legi sau în reglementări infralegale aparține Parlamentului.

6. În același sens s-a pronunțat și Comisia de la Veneția în Opinia sa nr. 1058/2021, în care a menționat că Consiliului Superior al Procurorilor i se poate încredința sarcina de a stabili reglementări mai specifice, dar întotdeauna în cadrul prevăzut de lege (a se vedea § 105). Expresiile „în cadrul prevăzut de lege” sau „în condițiile legii” sunt suficient de flexibile și permit legislatorului să ridice standardele și să perfecționeze legislația în mod continuu, în funcție de complexitatea și frecvența relațiilor sociale, dezvoltarea societății, acordurile internaționale pe care țara le-a semnat etc. Așa s-a procedat în mai multe cazuri, când Parlamentul, în limitele stabilite de Constituție, a adoptat legi noi, cu un nivel mai înalt de precizie, care se referă la evaluarea judecătorilor¹, la răspunderea disciplinară a judecătorilor² etc.

¹ Legea nr. 147 din 90 iunie 2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor.

² Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

7. În opinia subsemnatului, delegarea competenței de a reglementa modul de evaluare a Procurorului General, își are rațiunea în statutul constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor pe care îl deține Consiliul Superior al Procurorilor. Acest statut, dar și faptul că o parte importantă din membrii acestuia sunt procurorii de carieră, nesubordonați Procurorului General, impune concluzia că Consiliul Superior al Procurorilor este autoritatea profesională cea mai bine plasată să asigure eficiența activității procurorilor, dar și a întregului sistem al procuraturii, inclusiv prin elaborarea normelor de evaluare profesională a procurorilor și a Procurorului General.

8. Înțelegem că Comisia de la Veneția la elaborarea Opiniei sale nr.1058/2021 din 13 decembrie 2021, CDL-AD(2021)047 a avut ca obiect de expertiză nu doar norma contestată la Curte, ci întreaga Lege nr. 102/2021. Spre deosebire de Curte, Comisia de la Veneția a luat în considerație și „contextul politic în care amendamentele [...] au fost implementate” (a se vedea §§ 21-27 din Opinie), fapt care a permis o altă înțelegere a scopului și a semnificației reglementărilor legale privind procedura de evaluare a performanțelor Procurorului General. Acest înțeles, care rezultă din modul de aplicare, i-a permis Comisiei să recomande legislatorului că normele privind condițiile materiale de demisie a Procurorului General trebuie să aibă cel mai înalt nivel de legitimitate, fiind incluse fie într-o lege organică adoptată cu majoritate calificată, fie chiar în Constituție (a se vedea §§ 66, 105).

9. În consecință, am considerat că prevederile articolului 31¹ alin. (5) din Legea cu privire la Procuratură, în redacția Legii nr.102/2021, nu au intrat în directă contradicție cu norma constituțională atât timp cât a prevăzut că modul de determinare a criteriilor de evaluare a Procurorului General se face de către o autoritate constituțională, care este garant al independenței și imparțialității procurorilor.

10. Având în vedere cele menționate *supra*, am susținut că norma contestată a fost adoptată de către legislator în limitele dispozițiilor articolului 125 alin. (2) din Constituție, problema ridicată de autorii sesizării a fost soluționată anterior de Curte iar sesizarea nr. 108g/2022 urma a fi respinsă ca fiind una repetată.

Judecătorul constituțional

Nicolae Roșca